

‘Being an Islander’ - A Visual Anthropology Research Project.

Insularity as social construct and a form of social and cultural identity.

University of Cambridge / Fitzwilliam Museum. 2019~2023

Production company: ArkLab Limited Producer: Dimitrios Bouras

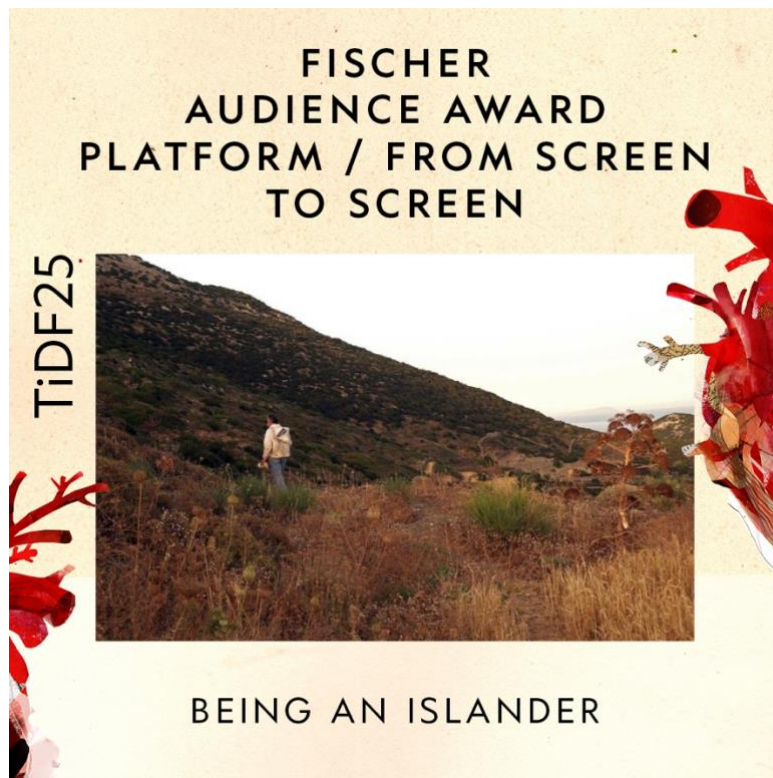
Contact: dbouras@gmail.com dbouras@dimitriosbouras.com

T. +30 6944270070 +357 99143567

THESSALONIKI
INTERNATIONAL
DOCUMENTARY FESTIVAL
FISCHER AUDIENCE
AWARD PLATFORM
FROM SCREEN TO SCREEN

TiDF25

Thessaloniki International Documentary Festival TiDF25 | 02 ~ 12 March 2023.
 “Fischer Βραβείο Κοινού” (Fischer Audience Award) για τις κατηγορίες που συμμετείχε:
 “Platform” (ντοκιμαντέρ παρατήρησης) & “From Screen to Screen” (διαδικτυακή προβολή).

• **Additional awards as at: September 5, 2023**

Indian Independent Film Festival.
Kolkata, India May 2023. Best
Documentary

London Greek Film Festival.
London, UK.
May 2023. Finalist

Boden International Film Festival
Boden, Sweden
May 2023. Semifinalist

PRISMA
Rome Independent Film Awards
May 2023,
Best Feature Doc nominee

STOCKHOLM City Film Festival
May 2023
Finalist

Little Islands Festival
Sikinos Island, Greece
August 2023
Honorary Selection

• Τίτλος

Being an Islander

• Logline | Short Synopsis

Ο νησιωτικός χαρακτήρας ως ένα κοινωνικό δημιούργημα και πολιτιστική ταυτότητα: Τι σημαίνει να ζεις σε έναν τουριστικό 'παράδεισο' 365 μέρες το χρόνο;

Ένα ταξίδι στο χρόνο, το χώρο και τις ανθρώπινες ψυχές – αυτές των Νησιωτών. Μέσα από τις αφηγήσεις των κατοίκων, ένα μωσαϊκό διαφορετικών φωνών διαρρηγνύει τις μονοθεματικές εικόνες μιας νοσταλγικής Μεσογείου προσκαλώντας μας να ξεδιπλώσουμε μαζί του τη συνύπαρξη των αντιθέσεων και των συγκλίσεων, υπενθυμίζοντάς μας την αξία των δεσμών.

• Στοιχεία - ανάλυση του έργου

Πρόκειται για ένα ερευνητικό φιλμ οπτικής Ανθρωπολογίας, το οποίο είναι αναπόσπαστο μέρος του ερευνητικού έργου “Being an Islander”: Τέχνη και ταυτότητα των Μεγάλων Νησιών της Μεσογείου (2500 BCE-300 CE) (2019-2023) με σημαντική έκθεση που θα ανοίξει τον Φεβρουάριο 2023 και θα διαρκέσει μέχρι τον Ιούνιο 2023 στο Μουσείο Fitzwilliam / Πανεπιστήμιο του Cambridge, Ηνωμένο Βασίλειο. Δημιουργήθηκε από τον Δρ. Δημήτριο Μπούρα, ερευνητή κοινωνικό ανθρωπολόγο, και κινηματογραφιστή, και την Δρ. Αναστασία Χριστοφιλοπούλου, Επιμελήτρια Ελληνικών, Κυπριακών και Ρωμαϊκών Αρχαιοτήτων στο Μουσείο Fitzwilliam.

* Περισσότερες πληροφορίες για την έκθεση και το ευρύτερο πρόγραμμα: <https://www.fitzmuseum.cam.ac.uk/visit-us/exhibitions/islanders> καθώς επίσης και στο <https://islander.fitzmuseum.cam.ac.uk/>

Η παραγωγή του ντοκιμαντέρ είναι το πιο δημιουργικό και αυθεντικό αποτέλεσμα του προγράμματος, τόσο στο επίπεδο της έρευνας αλλά και της δημόσιας συμμετοχής. Τα μουσεία σπάνια προχωρούν στην δημιουργία ντοκιμαντέρ, και όταν το κάνουν συνήθως είναι μονοθεματικά και αφορούν την προώθηση μιας συγκεκριμένης έκθεσης.

Το ντοκιμαντέρ διαπραγματεύεται τις ιδέες της νησιωτικότητας, κινητικότητας και διαχρονικής ανθρώπινης παρουσίας στο Αιγαίο, χρησιμοποιώντας την περίπτωση της Σίφνου ως μοντέλο έρευνας. Χρησιμοποίησε μεθοδολογία από τα πεδία της οπτικής ανθρωπολογίας, εμπειρικής αρχαιολογίας και αρχαιολογίας των αισθήσεων, καθώς επίσης και της εθνογραφικής έρευνας στο πεδίο των νησιωτικών σπουδών.

Το ντοκιμαντέρ επιδιώκει να καταστήσει ορατή τη σύνθεση των πολύπλευρων δυνάμεων που συνέβαλλαν στην ποικιλομορφία και τα πολλαπλά επίπεδα μνήμης αυτού του ανθρώπινου οικοσυστήματος. Το παρόν έργο επιχειρεί να διαρρήξει τις παγωμένες, μονοθεματικές εικόνες μιας νοσταλγικής (τουριστικής) Μεσογείου και να δώσει χώρο στις αφηγήσεις των κατοίκων της. Η πολυφωνία των νησιωτών, μας υπενθυμίζει πως το Αιγαίο δεν αποτελεί ένα γραφικό αποκούμπι, τα νησιά δεν συνιστούν μια Νεφελοκοκκυγία, δεν περιγράφουν μια αφαίρεση του “κοινωνικού”. Ένα μωσαϊκό διαφορετικών φωνών μας προσκαλεί να ξεδιπλώσουμε μαζί του τη συνύπαρξη των αντιθέσεων και των συγκλίσεων, τη συμβίωση των διαφορών και των ομοιοτήτων, υπενθυμίζοντάς μας την αξία των δεσμών.

Τα γυρίσματα διήρκεσαν ενάμιση έτος με ενεργή συμμετοχή είκοσι έξι κατοίκων καθώς επίσης και επιστημονικών συνεργατών, Ακαδημαϊκών – μεταδιδακτορικών ερευνητών και τεχνικών συμβούλων, οι οποίοι από κοινού απάντησαν στα ίδια ερωτήματα: “Τι σημαίνει το να είσαι νησιώτης;”, “Ποιο ρόλο παίζει το φυσικό περιβάλλον και οι φυσικοί πόροι του νησιού, στην διαμόρφωση της νησιωτικής ζωής και κουλτούρας;”, “Πόσο σημαντική είναι η άυλη κληρονομιά και πως αυτή εκδηλώνεται στην νησιωτική πραγματικότητα;”

Η συνύφανση αυτή και η ανταλλαγή απόψεων, εμπειριών και τρόπων ζωής και αντιμετώπισης δυσχερειών, μεταξύ των ερευνητών και των μελών της κοινότητας, επέτρεψε την φυσική τους αλληλεπίδραση, την συμμετοχή των μελών της κοινότητας στους ερευνητικούς σκοπούς του προγράμματος, και στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων του ντοκιμαντέρ. Τα μέλη της νησιωτικής κοινότητας δεν είναι απλώς ερωτηθέντες, όπως κατά την παλαιότερη πρακτική των ντοκιμαντέρ, αλλά είναι ίσοι ερωτώντες και παράγοντες επιρροής των ερευνητικών θεμάτων, καθιστώντας έτσι το ντοκιμαντέρ μια άσκηση κοινοτικής συμμετοχής, συν-δημιουργίας και δέσμευσης, έξω από τα όρια της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Το ντοκιμαντέρ, δημιουργήθηκε με την υποστήριξη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, καθώς και με την ευγενική άδεια του Υπουργείου Πολιτισμού και τελεί υπό την αιγίδα του Δήμου Σίφνου Κυκλάδων.

• Brief Synopsis (Σύντομη Περίληψη)

Το να είσαι νησιώτης (Being an Islander)

Θα μπορούσε να είναι η μοίρα, η επιλογή
ή απλή ευκαιρία.

Ανάγκη.

Και είναι τόσο ρομαντικό όταν το κοιτάζει κανείς από μακριά.

Τι σημαίνει όμως πραγματικά;

Ένα κομμάτι γης, που επιπλέει στη θάλασσα για εκατομμύρια χρόνια.

Μια κληρονομιά τόσο βαθιά και ριζωμένη και ταυτόχρονα τόσο εύθραυστη, που χρειάζεται συνεχή φροντίδα και προστασία.

Μια επιμονή που αφηγά τα όρια, τις άσχημες καιρικές συνθήκες, τις ελλείψεις.

Μια πειθαρχία που εξισορροπεί την ακραία ελαφρότητα και ευδαιμονία του καλοκαιριού με το σκοτάδι και τη μοναξιά του χειμώνα.

Μια οξυδέρκεια να γνωρίζεις τι είναι καλή ανάπτυξη και τι απειλή.

Το να είσαι νησιώτης είναι να είσαι φρουρός.

Του παρελθόντος,

του παρόντος,

των συνόρων,

απτά, και άυλα, όμοια.

Trailer [02':24"] <https://vimeo.com/812344668>

• Extended Synopsis

Αναδυόμενα μέσα από το γεωλογικό παρελθόν του πλανήτη, τα νησιά της ΝΑ Μεσογείου αποτελούν ένα ξεχωριστό παράδειγμα διαρκούς κατοίκησης του χώρου, από την προϊστορική εποχή ως και σήμερα. Τα φυσικά χωρικά όρια που ορίζει η θάλασσα έχουν οδηγήσει στην ανάπτυξη ισχυρών κοινοτικών δεσμών μέσα από έναν «κλειστό κώδικα» κοινωνικής αποδοχής – ένα διακριτό προφίλ με ιδιαίτερες μυθολογίες. Ταυτόχρονα, οι περιορισμένοι φυσικοί πόροι όρισαν την ορθή σχέση με τη φύση, χωρίς την ανάγκη διαμεσολάβησης μιας φλύαρης οικολογικής ρητορικής.

Τα ιδιαίτερα, μοναδικά χαρακτηριστικά διαμόρφωσαν συμπεριφορές κατοίκησης και τρόπους διαβίωσης, που παρουσιάζουν εξαιρετικό αρχαιολογικό, ανθρωπολογικό και περιβαλλοντικό ενδιαφέρον, ενώ συνάμα προσφέρουν πολύτιμα διδάγματα.

Η Σίφνος, ως μοντέλο έρευνας του νησιωτισμού, χαρακτηρίζεται από τη διαρκή εναλλαγή ανάμεσα στην εντοπιότητα και τη μετακίνηση. Η ηθική της επανάχρησης και οι επιλογές μιας ανάπτυξης που θέτει σε κίνδυνο την φέρουσα ικανότητα, τα όρια, αλλά και τις πραγματικές ανάγκες του τόπου, αναδιαμορφώνουν την ανθρωπογεωγραφία.

Καθώς φυσικός και κοινωνικός χώρος αλληλοκαθορίζονται, η ζωή των κατοίκων χαρακτηρίζεται από την αέναη προσπάθεια που σπρώχνει τις ιδιότυπες αυτές κοινότητες προς την πολυμάθεια.

Η θάλασσα, είτε μέσα από το γεωλογικό παρελθόν, είτε με τις σύγχρονες, πολλαπλές συνδέσεις, επαναπροσδιορίζει διαρκώς την αίσθηση των συνόρων του νησιού, δημιουργώντας έτσι διανοητικά περάσματα με σύνθετα κοινωνικά και πολιτισμικά δίκτυα ανταλλαγής και κινητικότητας. Μοιάζει να διαπλάθει διαχρονικά τους κατοίκους, μέσα από τις εξαναγκασμένες αποδημίες και παλινοστήσεις, λειαινώντας τους εσωτερικούς «κλειστούς κοινωνικούς κώδικες» οδηγώντας την κοινωνία να υποδεχτεί ό,τι μπορεί να σημαίνει ετερότητα.

Η αγροτική γη, το υδάτινο στοιχείο και η βιωματική σχέση με τον τόπο θα καθορίσουν και την ανάπτυξη των παραδοσιακών επαγγελματιών στο νησί της Σίφνου, με την αγγειοπλαστική και την ναυτοσύνη να αποτελούν κυρίαρχο παράγοντα κοινωνικών και οικονομικών μετασχηματισμών. Ο χρηστικός χαρακτήρας της λαϊκής νησιωτικής τέχνης, θα ακολουθήσει κι αυτός με τη σειρά του την μετεξέλιξη της αγροτικής κοινωνίας παίρνοντας νέες μορφές ευδοκίμησης.

Η εξάπλωση του τουρισμού και η μονοπώληση της νησιωτικής οικονομίας θα προξενήσουν καινούργια σχήματα στη νησιωτική ταυτότητα.

Η μονοδιάστατη αντίληψη πως τα νησιά αποτελούν έναν προνομιακό παράδεισο διακοπών, αφαιρεί από το σώμα της νησιωτικότητας την πολυσυλλεκτικότητα που της αναλογεί. Η κατανόηση του νησιωτικού φαινομένου και της μοναδικότητάς του, προϋποθέτει βάθος χρόνου.

Το ντοκιμαντέρ επιδιώκει να καταστήσει ορατή τη σύνθεση των πολύπλευρων δυνάμεων που συνέβαλλαν στην ποικιλομορφία και τα πολλαπλά επίπεδα μνήμης αυτού του ανθρώπινου οικοσυστήματος. Το παρόν έργο επιχειρεί να διαρρήξει τις παγωμένες, μονοθεματικές εικόνες μιας νοσταλγικής Μεσογείου και να δώσει χώρο στις αφηγήσεις των κατοίκων της. Η πολυφωνία των νησιωτών, μας υπενθυμίζει πως το Αιγαίο δεν αποτελεί ένα γραφικό αποκούμπι, τα νησιά δεν συνιστούν μια Νεφελοκοκκυγία, δεν περιγράφουν μια αφαίρεση του «κοινωνικού». Ένα μωσαϊκό διαφορετικών φωνών μας προσκαλεί να ξεδιπλώσουμε μαζί του τη συνύπαρξη των αντιθέσεων και των συγκλίσεων, τη συμβίωση των διαφορών και των ομοιοτήτων, υπενθυμίζοντάς μας την αξία των δεσμών.

Δρ. Δημήτριος Μπούρας
Σκηνοθεσία,
Διεύθυνση Ανθρωπολογικής Έρευνας

• Director's Note (σχόλιο σκηνοθέτη)

Το κύριο χαρακτηριστικό της επιτόπιας ανθρωπολογικής ερευνάς, είναι ότι ζεις τον τόπο που μελετάς. Γίνεσαι ένα με την κοινωνία, της οποίας σκάβεις βαθιά τα θεμέλιά της, διερευνώντας την εξέλιξη και την υπάρχουσα δομή. Όλες οι προηγούμενες μου ερευνητικές εργασίες αφορούσαν την αφηγηματική και οπτική καταγραφή και αναπαράσταση του πολέμου, επιδημιών και γενικότερα της ανθρωπιστικής κρίσης. Η παρούσα ερευνητική εργασία αποτέλεσε μία ιδιαίτερη πρό(σ)κλη για εμένα, αφού για πρώτη φορά μελετώ όχι την καταστροφή ζωής από τους ανθρώπους, αλλά την δημιουργία αυτής, την εξέλιξη και την προσπάθεια για την ορθή χρήση, το μέτρο και την αποφυγή καταστροφής.

Μέσα από τις σύγχρονες, πολλαπλές συνδέσεις, τους εσωτερικούς «κλειστούς κοινωνικούς κώδικες», και τα πολλαπλά επίπεδα μνήμης ξεδιπλώθηκε μπροστά μου η Σίφνος. Οι πτυχές του χρόνου, μέσα από την προσωπική αφήγηση, πιστοποιούν μια αέναη πορεία του χρόνου. Ένα γεωπεριβάλλον σε διαρκή κίνηση εκατομμυρίων ετών μεταβάλλει τα όρια και τη γεωγραφία θυμίζοντας μας, μέσα από την κλίμακα του χρόνου, το πόσο λίγο υπάρχουμε, ως ανθρώπινο είδος.

Είναι οι καμπύλες της φύσης, η ακτογραμμή, η αρχιτεκτονική. Οι άνθρωποι και η μνήμη. Ένα μωσαϊκό διαφορετικών φωνών μάς προσκαλεί να ξεδιπλώσουμε τη συνύπαρξη των αντιθέσεων και των συγκλίσεων, τη συμβίωση των διάφορων και των ομοιοτήτων, υπενθυμίζοντας μας την αξία των δεσμών. Προϋπόθεση για την κατανόηση της ζωτικά πολύπλοκης και μοναδικής νησιωτικότητας, είναι η προσφορά χρόνου.

Όπως είπε η αλεπού: «Εδώ είναι το μυστικό μου: Μόνο με την καρδιά μπορεί κανείς να δει καθαρά. Ό,τι είναι ουσιαστικό, είναι άρατο στο μάτι».

Δημήτριος Μπούρας

• Curator's Note / ΣΧΟΛΙΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

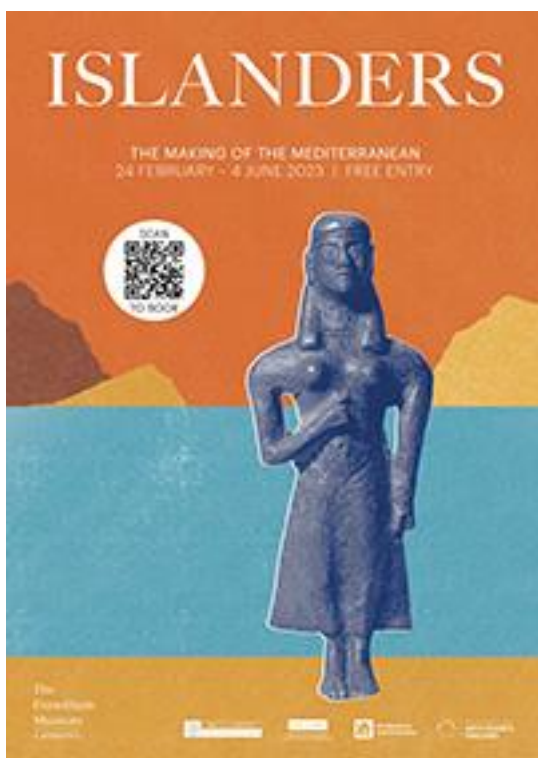
Η παραγωγή του ντοκιμαντέρ *Being an Islander*, είναι το πιο δημιουργικό και αυθεντικό αποτέλεσμα του προγράμματος, τόσο στο επίπεδο της έρευνας αλλά και της δημόσιας συμμετοχής. Τα μουσεία σπάνια προχωρούν στην δημιουργία ντοκιμαντέρ, και όταν το κάνουν συνήθως είναι μονοθεματικά και αφορούν την προώθηση μιας συγκεκριμένης έκθεσης. Το ντοκιμαντέρ *Being an Islander* είναι μια διεπιστημονική ερευνητική προσπάθεια, η οποία επέκτεινε τα αρχικά ερευνητικά ερωτήματα του προγράμματος. Το ντοκιμαντέρ διαπραγματεύεται τις ιδέες της νησιωτικότητας, κινητικότητας και διαχρονικής ανθρώπινης παρουσίας στο Αιγαίο, χρησιμοποιώντας την περίπτωση της Σίφνου ως μοντέλο έρευνας. Το ντοκιμαντέρ χρησιμοποίησε μεθοδολογία από τα πεδία της οπτικής ανθρωπολογίας, εμπειρικής αρχαιολογίας και αρχαιολογίας των αισθήσεων, καθώς επίσης και της εθνογραφικής έρευνας στο πεδίο των νησιωτικών σπουδών.

Το περιεχόμενό του, έφερε μαζί ερευνητές αλλά και μια μεγάλη ομάδα από μέλη της τοπικής κοινότητας της Σίφνου, οι οποίοι από κοινού απάντησαν στα ίδια ερωτήματα. Η συνύφανση αυτή και η ανταλλαγή απόψεων, μεταξύ των ερευνητών και των μελών της κοινότητας, επέτρεψε την φυσική τους αλληλεπίδραση, την συμμετοχή των μελών της κοινότητας στους ερευνητικούς σκοπούς του προγράμματος, και στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων του ντοκιμαντέρ. Τα μέλη της νησιωτικής κοινότητας δεν είναι απλώς ερωτηθέντες, όπως κατά την παλαιότερη πρακτική των ντοκιμαντέρ, αλλά είναι ίσοι ερωτώντες και παράγοντες επιρροής των ερευνητικών θεμάτων. Αντίστοιχα, η ερευνητική ομάδα του ντοκιμαντέρ είχε την ευκαιρία να ασχοληθεί με τις τρέχουσες, καθημερινές προκλήσεις και δυσκολίες της ζωής του νησιού, για παράδειγμα θέματα βιωσιμότητας και κλιματικής αλλαγής, θέματα διατήρησης και τεκμηρίωσης της μοναδικής αρχιτεκτονικής, υλικής και άυλης κληρονομιάς του νησιού.

Οι δύο φαινομενικά διαφορετικές κοινότητες, ενωμένες μέσα από τη διαδικασία της παραγωγής της ταινίας, ασχολούνται πλέον από κοινού με την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης και τη διατήρηση της κληρονομιάς του νησιού. Αυτή είναι η πραγματική «κληρονομιά» του ντοκιμαντέρ, μια άσκηση κοινοτικής συμμετοχής, συν-δημιουργίας και δέσμευσης, έξω από τα όρια της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Δρ. Αναστασία Χριστοφιλοπούλου

**Επιμελήτρια και διευθύντρια του επιστημονικού προγράμματος *Being an Islander*.
Fitzwilliam Museum – University of Cambridge**

• **Συντελεστές του έργου**

‘Being an Islander’

Ντοκιμαντέρ - Ερευνητικό έργο Οπτικής Ανθρωπολογίας

Principal researchers: Δρ. Αναστασία Χριστοφιλοπούλου Δρ. Δημήτριος Μπούρας

Υπό την Αιγίδα: Δήμος Σίφνου

Σκηνοθέτης: Δημήτριος Μπούρας

Παραγωγή: ArkLab Limited

Executive producers: Δημήτριος Μπούρας, Αναστασία Χριστοφιλοπούλου

Συμπααραγωγοί: Ορέστης Σεφέρογλου, Μάνος Μακρυγιαννάκης, Κώστας Γρούντας

Διεύθυνση Φωτογραφίας: Ορέστης Σεφέρογλου, Δημήτριος Μπούρας

Μοντάζ: Μάνος Μακρυγιαννάκης

Κειμενογράφοι: Βάλια Τσιριγώτη, Αναστασία Χριστοφιλοπούλου, Δημήτριος Μπούρας

Αφηγητές: Βάλια Τσιριγώτη, Κώστας Γρούντας

Πρωτότυπη Μουσική: Κώστας Γρούντας

Βιολί: Φώτης Σιώτας | Rhodes: Κώστας Τσιώλης | Ηχογράφηση/Μίξη: Γιώργος Λιάπης

Mastering: Γιάννης Χριστοδουλάτος, Sweetspot Productions

Εναέριες λήψεις: Ορέστης Σεφέρογλου | Καλλιτεχνική Διεύθυνση: Κώστας Παππάς

Production Design: Αμαλία Συμεωνίδου | Color Grading: Ορέστης Σεφέρογλου

Illustrations: Χριστίνα Τσέβη (Crosti) | Graphics: Ευάγγελος Σαραντάρης (Don Forty)

Βοηθός παραγωγής Ελλάδα: Ανδριάννα Θεοχάρη | Βοηθός παραγωγής UK: Jack Stephenson

Production Controller: Μωσής Μωσσεός | Συμπληρωματικές λήψεις: Χρόνης Πεχλιβανίδης

Λογιστήριο: Istos Global Limited | Νομικός σύμβουλος: Νικολέττα Ν. Χαραλάμπους

• **Επιστημονικοί Σύμβουλοι [Advisory Board]**

Δρ. Νικόλας Αναστασόπουλος (αρχιτεκτονική)

Δρ. Αναστασία Χριστοφιλοπούλου (αρχαιολογία)

Δρ. David Evans (Fitzwilliam Museum)

Δρ. Δημήτριος Κωστόπουλος (Γεωλογία)

Δρ. Χρήστος Λυντέρης (ανθρωπολογία)

κ. Μαρία Ναδάλη (Δήμος Σίφνου)

Δρ. Νίκος Παναγιώτου (επικοινωνία)

Το ντοκιμαντέρ, δημιουργήθηκε με την υποστήριξη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, καθώς και με την ευγενική άδεια του Υπουργείου Πολιτισμού και τελεί υπό την αιγίδα του Δήμου Σίφνου Κυκλάδων.

Ειδικές Ευχαριστίες:

Δρ. Νικόλας Αναστασόπουλος, Δρ. Δημήτριος Κωστόπουλος, Dr. Ezra Barzilay

Δήμος Σίφνου, Δημότες Σίφνου και προσωπικά την Δήμαρχο κ. Μαρία Ναδάλη.

McDonald Institute for Archaeological Research, University of Cambridge.

Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών, Τμήμα Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος.

ZANTE ferries (official carrier)

Πολιτιστικός Σύλλογος Σίφνου, Αγγειοπλαστείο Αντόνης Ατσόνιος Βαθύ, Σίφνος. “ISALOS” Restaurant Cafe.

Οι αρχαιολογικοί χώροι του Αγίου Ανδρέα Σίφνου υπάγονται στην αρμοδιότητα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων.

Όλα τα δικαιώματα των παρουσιαζόμενων μνημείων/αρχαιολογικών περιοχών ανήκουν στους:

© Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού/ Ελληνικός Οργανισμός Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων.